

הגאון הגדול רבי יוסף בנימין ואזנר שליט"א

מראשי ישיבת חכמי לובלין

מה הכפילות, מה מבקשים ב"אבינו מלכינו" הראשון ומה חוזרים לבקש ב"אבינו האב הרחמן" השני? אי אפשר לומר שהתשובה היא שרק הבקשה השנייה היא על תורה, כי מה זה חוקי חיים, הוי אומר לימוד התורה, אז אם ביקשנו כבר "ותלמדם חוקי חיים כן תחננו ותלמדנו" מה אנחנו שוב מבקשים "אבינו האב הרחמן ותן בליבנו בינה"? אולי אפשר לומר ש'חוקי חיים' זה לא תורה, אלא זה לפני התורה. "ותלמדם חוקי חיים" הכוונה שהקב"ה לימד את אברהם יצחק ויעקב חוקי חיים, הוא לימד אותם איך לחיות את החיים, ללמוד את מקרי החיים, ואת הנפשות הפועלות, בכדי שנדע איך לגשת ולהגיע ללימוד התורה, כדי שזה יהיה תורה אמיתית, תורה מקורית, ותורה נקיה. אם אתה לא יודע מה הם "חוקי החיים" במה תיגש ללמוד תורה?

יש הרבה חולים ובר מינן יש הרבה שכבר עזבו את העולם הזה, אני לא נכנס מהם הסיבות, ומי אשם והאם מקבלים טיפול כראוי, ונפתח בתפילה לקב"ה שהוא מלך עוזר ומושיע ומגן, הקב"ה יכול להושיע את כל מי שכבר חלה, והוא מגן על הבריאים שלא יחלו, ברוך פודה ומציל, הקב"ה יפדה את כל מי שנחלה בחולי זה, ויציל את הבריאים שלא יחלו.

קעת אני רוצה לחלק את הנושא לשני חלקים. מי שמסתכל בעין ושיקול דעת נקיה, יכול להעיד, וזה מציאות של 'כמאה עדים דמי', שההתכנסויות שהיו, אפילו של אלפים, לא היו סיבה לתוספת תחלואה. כולם יודעים שמא' דסליחות היו התכנסויות עצומות בציבור החרדי, כמו שהחליטו רוב קהילות הקודש להתכנס בבתי הכנסיות ובבתי המדרשות בלי ההגבלות, וכך התנהלו כל חודש תשרי עם כל המועדים והזמנים שיש בחודש

הגויים יודעים מה זה חינוך אצל החרדים. באחת המדינות בחו"ל התירו להשאיר את הבתי חינוך של החרדים פתוחים בגלל שהחרדים לא יכולים לעשות לימוד מרחוק' כי גם הם מבינים שהחרדים לא יכולים להשאיר את הנוער ללא מסגרת, אבל מה שהגויים בחו"ל מבינים כאן לצערנו הם לא מבינים, הם לא רוצים להבין!

ברשות גדולי תורה והוראה נקיי הדעת, דעת תורה סולת נקיה.

כתוב בפרשה (בשלח) "ויקרא שם המקום מסה ומריבה על ריב בני ישראל, ועל נסותם את ה' לאמר היש ד' בקרבנו אם אין, ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים". הזוהר הקדוש שואל: וכי ישראל טיפשים היו (לשון הזוה"ק), הרי כמה ימים קודם הם אמרו "זה אלי ואנוהו", ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, א"כ איך זה יתכן שכמה ימים אח"כ הם שואלים היש ד' בקרבנו אם אין? [הזוה"ק מתרץ את זה על פי דרך הנסתר]. עוד צריך להבין "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים", ודרשו חז"ל כיון שרפו ידיהם מהתורה מיד "ויבוא עמלק", ולכאורה זה היה עוד קודם מתן תורה ומה שייך רפו ידיהם מהתורה, ועוד מה זה רפו ידיהם? הרי לימוד התורה זה עם הלב והמוח ולא עם הידיים.

יש כאן נקודה חשובה מאוד שיתכן מצב שרואים את האלוקות בעיניים, ורואים הנהגה עליונה על כל צעד ושעל, ועדיין הנסתר יותר מהנגלה. רואים הנהגה, רואים אלוקות, אבל בכל זאת שואלים אולי בפועל בהווה הכל מתנהל במשהו טבעי. ודאי שאנחנו מאמינים בהשגחה, אבל תולים בזה בניינים טבעיים שגם הם לא נכונים, ושוכחים שיש פה הנהגה עליונה. הם היו עוד לפני מתן תורה אבל כל היסוד של קבלת התורה מתחילה רק אם מאמינים בהנהגה העליונה, הידיים של התורה, דהיינו עם מה שרוצים לתפוס את התורה (כמו ידות הכלים), זה רק אם קודם כל מכירים בהנהגה העליונה, וכשחסר בידיים אין אפשרות לקחת את התורה.

בתפילת אהבה רבה שאנו אומרים בכל יום, אומרים "אבינו מלכינו בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים כן תחננו ותלמדנו" ושוב אומרים "אבינו אב הרחמן", וצריך ביאור

הזה, התכנסו תחת קורת גג אחת מאות ואלפים, וא"כ בתקופה הזו לפי ההשערות והדמיונות שלהם היו צריכים להיות בכל הקהילות האלו ר"ל חולים ואסונות שאני לא רוצה לעלות על שפתי. אבל אדרבה, המציאות היא שדווקא בקהילות שמאד מאד נזהרו, שם נהיה הרבה יותר גרוע. זו המציאות.

בפרשת בא קראנו, "למען תספר באוזני בנך את אשר התעללתי במצרים", ומבאר רש"י התעללתי - שחקתי, והרמב"ן מבאר התעללתי - צחקתי, הקב"ה עשה צחוק מכל מערכות הבריאות בכל העולם. וזה מה שקורה עכשיו, הם לא מבינים כלום, ישנם דברים כאן שאין להם הבנה, הם לא יודעים איך שזה עובד ומה שזה גורם, ואיך להנצל מזה, אין לזה כמעט שום שייכות למהלך טבעי ואין כמעט שום צורה של שמירה טבעית מזה. כמובן בזמן שלא לומדים ומתפללים או שלא עסוקים בעשיית חסד, לא צריך להכניס עצמו לספק, אולי השמירה כן תעזור, אבל בתוך הבתי כנסיות והמדרשות שם ברור שלשמירה אין לה כל שייכות וקשר לתוצאות

התחלואה, ואדרבה, בתקופת תשרי התחלואה היתה פחותה בציבור החרדי מבציבור הכללי.

אלו שמסתובבים ורוקדים 'מה יפית' בבית המינים, אם הם היו אומרים את האמת, שבכל חודש תשרי התפללו ביחד עם מאות ואלפים ולא היה חולים, זה היתה תשובה ניצחת. אבל הם לא פותחים את הפה לומר את האמת כי הם רוצים למצוא חן בעיניהם.

וגם אם נאמר שזה כן שומר, היעלה על הדעת של אדם שפוי שאפשר לסגור ילדים ובחורים וגם בנות בלי שום מעש בבית למשך שבועיים (ועכשיו הם האריכו לעוד עשרה ימים, ומי יודע מה הלאה)? וכי מישוהו חשב שהם יישבו בבית? הרי ודאי כולם מסתובבים בחדרי מדרגות ובחוץ יחד, כל גני המשחקים ושאר מקומות הבילוי הומים אדם, אז אם להיות יחד זה סכנה אז מה התועלת, הרי זה דווקא מביא להתקהלויות?! הם לא מבינים מה שילד קטן מבין, הם איבדו את השפיות לגמרי.

אמנם ניחא הפורקי עול מבחוץ, שונאי הדת, הם לא רוצים להבין, אבל למה אנשים מתוכנו שיש להם גם ילדים וקרובים והם רואים את האמת בעיניים, למה הם לא פותחים עיניהם לחשב חשבון פשוט שאחד ועוד אחד שווה שתיים? יצא לי להתווכח עם מישוהו שנותן אמון עיוור במשרד הבריאות, וגם הוא הודה לי שהוא עצמו התפלל בראש השנה וביוה"כ לא לפי הכללים ולא קרה לו כלום.

חז"ל אומרים "בטלה מביאה לידי שעמום ושעמום מביא לידי חטא". זה לא המלצה, זה עובדה והוראה! אצל הגויים חינוך זה משהו אחר כמו שהרב זלזניק אמר מקודם, אבל ברצוני להוסיף על דבריו. גם הגויים יודעים מה זה חינוך אצל החרדים. באחת המדינות בחו"ל התירו להשאיר את הבתי

כולנו יודעים שמא' דסליחות, היו התכנסויות עצומות בציבור החרדי, כמו שהחליטו רוב קהילות הקודש להתכנס בבתי הכנסיות ובבתי המדרשות בלי ההגבלות, וכך התנהלו כל חודש תשרי עם כל המועדים והזמנים שיש בחודש הזה, התכנסו תחת קורת גג אחת מאות ואלפים, וא"כ בתקופה הזו לפי ההשערות והדמיונות שלהם היו צריכים להיות בכל הקהילות האלו ר"ל חולים ואסונות שאני לא רוצה לעלות על שפתי. אבל אדרבה, המציאות היא שדווקא בקהילות שמאד מאד נזהרו, שם נהיה הרבה יותר גרוע. זו המציאות.

חינוך של החרדים פתוחים, בגלל שהחרדים לא יכולים לעשות 'לימוד מרוחק', כי גם הם מבינים שהחרדים לא יכולים להשאיר את הנוער ללא מסגרת. ומה שהגויים בחו"ל מבינים, כאן לצערנו הם לא מבינים, הם לא רוצים להבין!

גם אלו שמסדרים שיעורים בטלפון ומחלקים לילדים פלאפונים, אמרתי להם את מי אתם מרמים, אין לכם ילדים? כמה זמן יכול כל אחד לשבת ליד הטלפון בבית שיש בו חמש או שבע ילדים בנים ובנות? וגם אם תחלק לכולם טלפונים כמה שעות הם ישבו לצד הטלפון? ואם הם ישבו ליד הטלפון כמה הם יהיו מרוכזים? כמה חדרים יש בבית לכל ילד בנפרד כדי להתרכז? את מי אתם מרמים?!

נקודה נוספת. גם אם נאמר שאם יפתחו את המוסדות הדבר יגרום להדבקה יותר גדולה ח"ו - זה לא נכון אבל גם אם נקבל את דבריהם - הרי אם חז"ל אמרו שהבטלה מביאה לידי שעמום ושעמום מביא לידי חטא זה מציאות! למי יש לב לשמוע את האנחות של ההורים שבוכים על ילדיהם שנפגעו פגיעה רוחנית בימים ובחודשים

האלו, דברים שהם כמעט נזק בלתי הפיך וצריך רחמי שמים גדולים שיחזרו לעצמם, הם ראו ושמעו דברים שלא שמעו מעולם, הרי 'גדול המחטיאו יותר מן ההרגו'. אז גם אם נאמר שאם מכניסים תלמידים לכיתה אחת זה יכול לגרום להדבקה מסוימת - מה שלא נכון אבל הם חוששים - אבל להחטיא את הבנים זה הרבה יותר חמור. הנזק מהנגיף זה ספק, אבל הנזק הרוחני הוא ודאי.

בטוחני שיש שישאלו אותי איך אני הולך נגד כ"כ הרבה גדולים שאמרו לסגור. מקובלנו מרבתינו וכך כותב האור החיים בתחילת פרשת ויגש, וכן מקובל מהרבה תלמידי הבעש"ט, שכשבאים לשאול אדם גדול בתורה ויראה שאלה, לא באים אליו כיועץ, אלא שכל הלומד תורה לשמה נהיין ממנו עצה ותושיה ו'המושכל ראשון' שלו זה הדעה של התורה. ולכן, כל מה שהאדם גדול יגיד אחרי משא ומתן ולחצים זה כבר לא דעת תורה. גדולי ישראל רובם ככולם במושכל ראשון שלהם אמרו שח"ו לסגור את המוסדות, ורק אחרי שבאו להפעיל לחצים שזה מסוכן וכו' וה'ראש בריוני' התקשר לנכד אז התחילו הדעות להשתנות. הדעת תורה של הגדולים זה 'המושכל ראשון', וה'מושכל ראשון' של כולם היה לא לסגור.

אנחנו לא הולכים כנגד אף אחד. פתאום קמים אנשים שאומרים לנו מוסר; "פיקוח נפש". "קדושת החיים". ומה זה "קדושת החיים"? שתי מטר... מסכות... אלכוהול... ריחוק חברתי... "קדושת החיים" אתם אומרים? תתביישו לכם, איפה קדושת החיים שלכם, מה אתם אוכלים איך אתם מתנהגים, האם זה קדושת החיים?! פיקוח נפש, מתי הם למדו שהם יגידו לנו מה לעשות?!

המוסדות שנה שלימה האם יהיה מי שיסכים לזה?! לא שבועיים, אלא שנה?! נו, ושבועיים?! "אם תעזבני יום יומיים אעזבך" וזה נאמר על אחד שסתם אינו לומד, אבל מי שמסתובב ברחוב ורואה ושומע...

איזה שמועות הגיעו לרבנים שעוסקים בעניני תקשורת, עם מכשירים רבים למאות שמשחיתים את הבנים ובנות באופן מבהיל ביותר, אינני יודע אם הם ייצאו מזה פעם ה". הרבה רוצים להיות איתנו והלחץ מונע מהם, אבל הבה ונתחזקה מיט א שטארקייט! צריך לטכס עצות איך להתמודד עם הקנסות שלהם, הם עכשיו הולכים להעלות את זה, הלואי שזה לא יצליח, "עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום", אבל הם עומדים להעלות את הקנסות מחמשת אלפים לעשרת אלפים, אינני יודע מה עוד הם יעשו, השנאה נוראה ואיומה, רק להתחזק לכל הפחות במתי מעט.

החתם-סופר בפרשת וארא מביא את מה שחבוקק הנביא שאל את הקב"ה (א-יג) לָמָּה תִּבְיִט בּוֹגְדִים תִּתְּרִישׁ בְּבָלַע רָשָׁע צְדִיק מִמֶּנּוּ, שואל החתם סופר היתכן שחבוקק הנביא מקשה קושיה להקב"ה מדוע צדיק ורע לו ורשע וטוב לו? והחת"ס מבאר בזה, שחבוקק הנביא שאל, רבש"ע אם אתה רוצה להיטיב לרשע תן לו במקומו שדות וכרמים שיהיה לו טוב, ואם אתה רוצה חלילה לענוש לצדיק תעניש אותו, אבל למה הרשע שולט על הצדיק? מה זה שייך למהלך שלפעמים צריך להיות צדיק ורע לו רשע וטוב לו? וכותב ע"ז החת"ס וז"ל: "וקושיא זו קושיא רבה, ולא יוכל כל אדם לסבול בדעתו רק מי שהוא חזק ואמיץ באמונה בקב"ה לא לסתם בני אדם" עכ"ל, ומסיים שם, שכתוב בגמרא בביצה שישאל עזים שבאומות ולכן הקב"ה נתן להם את התורה, כי אין אומה שיש לה סבלנות כישראל, ובדרך זו צריכים לעסוק בתורה, אף אם הרשעים ישלטו

עלינו, צריכים אנו לסבול ולהאמין שכך דרכי השם יתברך וסוף הכבוד לבוא. ע"כ דבריו. יהי רצון שנזכה להתחזק ולהרבות גבולי הקדושה והקב"ה ישלח לנו משיח צדקינו במהרה.

התקשר אלי אחד ממשרד הבריאות ושאל אותי 'מה אתה מבין ברפואה? שאלתי אותו אם מהיום ואילך הוא יסכים שאני יפנה אליו את כל השאלות שבאות אליי בערב יום-כיפור אם לצום או לא וכן בשאר ענייני פיקוח-נפש...

מישהו טען בפניי שהסבא זצ"ל שמע בקול הרופאים. בושה וחרפה לומר כן! רק אחרי פטירתו מעיזים לשקר כן. אם סבא זצ"ל היה שומע בקול הרופאים ה"י איזה דברים הוא היה צריך להתיר! חצי כלל ישראל לא היו צמים ביום-כיפור!

רבי עקיבא היה מקהיל קהילות ברבים, וזה היה במצב של פיקוח נפש שהממשלה אמרה שמי שילמד תורה יהרג, ועם כל זאת רבי עקיבא לא נכנס למרתף, ולא סגר את הדלת עם רב בריה, אלא הקהיל קהילות ברבים ולמד תורה. היה מישהו שצעק עליו 'אתה הורג את הילדים שלנו? היו הורים שאמרו שלא נשלח את ילדינו ללמוד אצל רבי עקיבא כי פיקוח נפש לא דוחה?

התקשר אלי חרדי ממשרד הבריאות, ושאל אותי מה אתה מבין ברפואה? עניתי לו האם אתה שומר תורה ומצוות וענה לי שכן, ואמר לי את שמו, שאלתי אותו, אם מהיום ואילך הוא יסכים שאני יפנה אליו את כל השאלות שבאות אליי בערב יום-כיפור אם לצום או לא וכן בשאר ענייני פיקוח-נפש, וענה לי שרק הרבנים עונים על שאלות אלו, אמרתי לו והרי הרבנים אינם רופאים, אלא מה? התורה הקדושה נתנה לנו כללים בזה אם ואיך לשמוע בקול הרופאים, וכן מה לעשות כשרופא אחד אומר כך ורופא אחר אומר אחרת. אז מה אתם אומרים לי לשמוע בקול הרופאים?

מישהו טען בפניי שהסבא זצ"ל שמע בקול הרופאים. בושה וחרפה לומר כן! רק אחרי פטירתו מעיזים לשקר כן. אם סבא זצ"ל היה שומע בקול הרופאים ה"י איזה דברים הוא היה צריך להתיר! חצי כלל ישראל לא היו צמים ביום-כיפור!

ואפילו לדבריהם שזו שאלה של פיקוח נפש, ממתי כלל ישראל ביטלו תורה בגלל פיקוח נפש? הרי הגמרא בבבא-בתרא מספרת שרבי יהושע בן לוי כרך את עצמו עם בעלי ראתן ולמד איתם תורה, ואפילו שרבי יוחנן ורבי זירא לא רצו לעשות כן, אבל האם היה מישהו גער ברבי יהושע בן לוי? היה מישהו שהשפיל אותו? היה מישהו שאמר שרבי יהושע בן לוי הולך נגד רבי יוחנן ורבי זירא? אף אחד לא ביזה אותו, אדרבה הסתכלו עליו כבעל מדרגה.

רבי עקיבא היה מקהיל קהילות ברבים, וזה היה במצב של פיקוח נפש שהממשלה אמרה שמי שילמד תורה יהרג, ועם כל זאת רבי עקיבא לא נכנס למרתף, ולא סגר את הדלת עם רב בריה, אלא הקהיל קהילות ברבים ולמד תורה. היה מישהו שצעק עליו 'אתה הורג את הילדים שלנו? היו הורים שאמרו שלא נשלח את ילדינו

ללמוד אצל רבי עקיבא כי פיקוח נפש לא דוחה?

אין לי ספק שאם יתנו לנו לגשת לדבר בארבע עיניים עם כל אחד מגדולי ישראל מכל החוגים והעדות, תהיה להם דעה ברורה. הרי אם לו יצויר שמשרד הבריאות יגיד לסגור את